

DAVID HILLSTROM

THE STORY OF OUR PEOPLE

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΑΡΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Hillstrom explores humanity's greatest potential with verve and vitality...Adroit language textured with edifying insights, verse that is engaging and alive.

Kirkus Review

Ο Hillstrom διερευνά τις μεγαλύτερες δυνατότητες της ανθρωπότητας με ενθουσιασμό και σφρίγος...Επιδέξια γλώσσα υφασμένη με διορατικές ιδέες, στίχος ελκυστικός και ζωντανός.

Kirkus Review

Η *Ιστορία του λαού μας* είναι ένα ποιητικό δράμα. Οδηγεί τον αναγνώστη στον σχεδόν μυθικό κόσμο των αγώνων επιβίωσης της ανθρωπότητας, από την προϊστορική έως την σύγχρονη εποχή, μέσα από πολέμους και επαναστάσεις. Αναφέρεται όχι σε ένα συγκεκριμένο έθνος μα σε ολόκληρη την ανθρωπότητα, που προσπαθεί να αποδράσει από τον κύκλο της τραγωδίας αναζητώντας ένα καλύτερο κόσμο.

Στο ποιητικό κείμενο παρεισφρεί ο πεζός λόγος με την διήγηση μιας γιαγιάς σε ομάδα παιδιών, που διευκολύνει την κατανόηση στίχων με πυκνά νοήματα και εικόνες που προβληματίζουν. Επιπλέον, τα σχόλια που παρέχει ο μεταφραστής διαφωτίζουν βαθύτερες έννοιες, που διαφορετικά θα παρέμεναν απόκρυφες.

Τα θέματα του έργου έχουν φιλοσοφικές και κοινωνικές προεκτάσεις, που δεν υπόσχονται αίσιο τέλος. Αντιθέτως, ο ψύχραιμος ρεαλισμός τους βεβαιώνει πως η μόνη ευκαιρία σωτηρίας βρίσκεται σε μια ανθρωπιστική κοινωνία, που καλλιεργεί την αδελφoσύνη.

ISBN 978-960-576-210-0

Ο David Hillstrom εργάστηκε ως τραπεζίτης στην Ελλάδα, στο Λονδίνο, στην Ασία και στην Μέση Ανατολή. Μετά την συνταξιοδότησή του επέστρεψε στα προσωπικά του ενδιαφέροντα, την φιλοσοφία, την ιστορία και την λογοτεχνία. Έχει εκδώσει τρία βιβλία: *Bolivia*, μια συλλογή πρώιμων ποιημάτων *The Bridge*, φιλοσοφικά δοκίμια και, *The Story of Our People*, ποιητικό δράμα.

Τα δύο τελευταία βιβλία εκδόθηκαν στις ΗΠΑ και διατίθενται μέσω του ιστότοπου amazon.com. Και τα δύο έχουν δεχθεί πολύ θετικά σχόλια από επαγγελματίες κριτικούς της Clarion Foreword Reviews και της Kirkus Reviews, αντίστοιχα. Έχει επίσης δημοσιεύσει πολλά άρθρα για το The New Statesman και το περιοδικό Foreign Policy Journal.

Τώρα ζει στην Αθήνα, με τη σύζυγό του.

Ο Άρης Γαβριηλίδης είναι οικονομολόγος, διευθυντικό στέλεχος ναυτιλιακών τραπεζών και επιχειρήσεων. Τις ελεύθερες ώρες του ασχολείται με την μικρο-γλυπτική και το γράψιμο. Τρία διηγήματά του έχουν διακριθεί σε ισάριθμους διαγωνισμούς.

Από τις εκδόσεις "Διόπτρα" κυκλοφορούν τα βιοματικά βιβλία του *Αντίο, Άγχος* (2007, τώρα σε 4η έκδοση) και το *Αντίο, Πάθος* (2014). Η συλλογή ποιημάτων του *Τα φλάναρα αποσιωπητικά...* (2008) έχουν εκδοθεί ιδιωτικά και προσφέρονται σε ενδιαφερόμενους φίλους.

Ολόκληρη η ποιητική συλλογή, τα τρία διακεκριμένα διηγήματα και φωτογραφίες από τα έργα μικρο-γλυπτικής (τα "Άρης-τουργήματα", όπως τα αποκαλεί) βρίσκονται στην ιστοσελίδα του www.arisgavriilidis.gr. Καταγράφει τις σκέψεις του στο ιστολόγιο www.aris-tourgimata.blogspot.com, στο twitter ([agavriel1](https://twitter.com/agavriel1)) και στο Facebook. Επικοινωνία: aris@arisgavriilidis.gr

THE STORY OF OUR PEOPLE

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

DAVID HILLSTROM

THE STORY OF OUR PEOPLE

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΑΡΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
ΑΘΗΝΑ 2014

For Lorca

AUTHOR'S INTRODUCTION

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

The Story of Our People is a poetic drama. It presents a contemporary picture of the universe, one in which Nature is not cruel or threatening, but simply indifferent to human society. Of course life arose within this natural environment. And humans evolved as a species within a crucible of living organisms here on earth. But a detached observation of the human condition may need to accept that we are mere chance happenings within the expanse of the universe, *brief chances in Nature's expanse*. Furthermore, *The Story* portrays the depth of tragic moments within human history. The human story is replete with wars and civil strife and the sufferings of people within this continuing march of tragedy. Religions have been founded offering explanations and consolation. Political theories and ideologies have been proposed as remedies to the ongoing human struggle. But these attempts have too often ended in new and renewed suffering. The only rational guide toward a humane society is to encourage people to embrace social responsibility. These are the themes that *The Story* embraces in this short drama.

The format of the work is that of a cross genre dramatic story. The body of the work is a group of tenuously linked poems. The initial poems describe three characters, the protagonists in the drama, and their personal development. These three characters then join in the demonstrations of their time. And the demonstration turns into an uprising complete with barricades and further civil confrontation. Later two of the characters escape and retire to safety where they enjoy a period of reflection and companionship. The poems are

Η *Ιστορία του λαού μας* είναι ένα ποιητικό δράμα. Παρουσιάζει μια σύγχρονη εικόνα του κόσμου, στην οποία η Φύση δεν είναι σκληρή ή απειλητική αλλά απλώς αδιάφορη μπροστά στην ανθρώπινη κοινωνία. Η ζωή, βέβαια, ξεπήδησε μέσα σε αυτό το φυσικό περιβάλλον. Και οι άνθρωποι εξελίχθηκαν ως ένα είδος μέσα σε ένα χωνευτήρι ζώντων οργανισμών εδώ στη γη. Όμως μια αποστασιοποιημένη παρατήρηση της ανθρώπινης φύσης ίσως χρειάζεται να αποδεχτεί πως δεν είμαστε παρά τυχαία περιστατικά μέσα στην επέκταση του σύμπαντος, *φευγαλέα συμβάντα στο απέραντο της φύσης*. Κι ακόμη, η *Ιστορία* απεικονίζει το βάθος των τραγικών στιγμών μέσα στην ανθρώπινη ιστορία. Η ανθρώπινη πορεία είναι γεμάτη πολέμους, εμφύλιες διαμάχες και βάσανα του ανθρώπου μέσα στη συνεχή του πορεία προς την τραγωδία. Θρησκείες ιδρύθηκαν, που προσφέρουν εξηγήσεις και παρηγοριά. Πολιτικές θεωρίες και ιδεολογίες έχουν προταθεί για να προσφέρουν διορθωτικά μέσα στον αέναο αγώνα του ανθρώπου. Όμως συχνά καταλήγουν σε νέες ή ανακυκλούμενες ταλαιπωρίες. Ο μόνος ορθολογικός οδηγός προς μια ανθρώπινη κοινωνία είναι η ενθάρρυνση των λαών να ενστερνιστούν την κοινωνική ευθύνη. Αυτά είναι τα θέματα γύρω από τα οποία περιστρέφεται η *Ιστορία* σε αυτό το σύντομο δράμα.

Η μορφή του έργου εμπλέκει διάφορα είδη δραματικής εξιστόρησης. Το κύριο σώμα αποτελεί μια ομάδα ποιημάτων που συνδέονται χαλαρά μεταξύ τους. Τα πρώτα ποιήματα περιγράφουν τους τρεις ήρωες, τους πρωταγωνιστές του δράματος, και την προσωπική τους ανάπτυξη. Αυτοί οι τρεις στη συνέχεια συναντώνται στις διαδηλώσεις της εποχής τους. Και

organized into four scenes. These scenes are introduced by narratives within a parallel drama where a grandmother relates *The Story* to a group of children whom she is leading to safety, once again from civil strife. Hence, the cross genre structure of the drama creates an impression of a myth or historical archetype. But the images within the poems themselves present this human storyline as a stark reality without the slightest benefit of fairy tale escape. *No myths swaddle our births...* My hope is that the form of *The Story* may render palatable some of the disagreeable ideas and images that emerge from the drama.

The inception of the drama was in fact a single poem, the final poem. I attempted in that poem, titled as *The Slaying of a Poet*, to capture the scene of Lorca's murder during the Spanish Civil War. (Hence the dedication.) After composing that poem I began to look backward and to develop the broader story culminating in that final scene. The result is this poetic drama, which hopefully captures the philosophical and political themes I described in the previous paragraphs. But I should also add two further comments.

First, the title may raise some confusion. *The Story of Our People* would seem to suggest that the drama is about a specific cultural group or nation. That is not my intention at all. The drama embraces all of humanity within our shared tragedy. Upon a closer reading however, one could argue that 'our people' refers to those chosen few who remain optimistic that a more humane and peaceful society is possible.

The second comment I want to make is to correct a mistaken interpretation on the part of some of my readers to date. There are several references to Marxist texts, which the reader of this edition will find in the notes and commentary. In fact what I have done is to paraphrase those references and that is the operative word. There is no intent to glorify socialist

η διαδήλωση μετατρέπεται σε πλήρη εξέγερση με οδοφράγματα και περαιτέρω κοινωνική αντιπαράθεση. Αργότερα δύο από τους ήρωες διαφεύγουν και αποσύρονται από τη δράση βρίσκοντας καταφύγιο σε κάποιο ασφαλές μέρος, όπου απολαμβάνουν μια περίοδο συλλογισμού και συντροφικότητας.

Τα ποιήματα κατατάσσονται σε τέσσερις σκηνές. Η εισαγωγή σε αυτές τις σκηνές γίνεται με διηγήσεις ενός παράλληλου δράματος όπου μία γιαγιά διηγείται την *Ιστορία* σε μια ομάδα παιδιών τα οποία οδηγεί προς την ασφάλεια, φγαδεύοντάς τα ακόμη μια φορά από μια εμφύλια σύρραξη. Έτσι, η διαπλοκή των δύο διηγήσεων δημιουργεί την εντύπωση εξιστόρησης μύθου ή ιστορικού αρχέτυπου. Όμως οι εικόνες που περιγράφονται στα ποιήματα από μόνες τους παρουσιάζουν αυτή την ανθρώπινη εξιστόρηση ως μια σκληρή πραγματικότητα, δίχως ελπίδα παραμυθίας από το παραμύθι. *Κανένας μύθος δεν σπαργανώνει τις γεννήσεις μας...* Ελπίζω ότι η μορφή της *Ιστορίας* μπορεί να κάνει αποδεκτές κάποιες από τις ιδέες και τις εικόνες που βγαίνουν από το δράμα.

Η σύλληψη του δράματος ξεκίνησε, στην πραγματικότητα, από ένα ποίημα, το τελευταίο. Προσπάθησα σε αυτό το ποίημα, με τίτλο *Η θανάτωση του ποιητή*, να φανταστώ τη σκηνή της δολοφονίας του Λόρκα κατά τη διάρκεια του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου (εξ ου και η αφιέρωση). Όταν τελείωσα αυτό το ποίημα άρχισα να κοιτώ προς τα πίσω και να αναπτύσσω μια ευρύτερη ιστορία, που κορυφώνεται σε αυτή την τελευταία σκηνή. Το αποτέλεσμα είναι αυτό το ποιητικό δράμα, το οποίο ευελπιστώ ότι συλλαμβάνει τα φιλοσοφικά και πολιτικά θέματα που περιέγραψα πιο πάνω. Όμως θα ήθελα να προσθέσω δύο ακόμη σχόλια.

Πρώτον, ο τίτλος μπορεί να προκαλέσει κάποια σύγχυση. Η *Ιστορία του λαού μας* φαίνεται να υποδηλώνει πως το δράμα αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη πολιτισμική ομάδα ή έθνος. Δεν έχω καμιά τέτοια πρόθεση. Το δράμα αγκαλιάζει όλη την ανθρωπότητα μέσα στην κοινή τραγωδία μας. Ύστερα από προσεκτική ανάγνωση ωστόσο, θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι «ο λαός μας» αναφέρεται σε εκείνους τους λίγους

revolution. But, all of these civil uprisings are undeniably part of our history. They have contributed to the story of human tragedy, yet have also quite frequently raised reasonable demands. And in the grandmother's words ...*kept hope alive*. So, no I am not a communist offering a new volume of literary subversion. Nor am I a fellow traveller. A more apt description of my lot would be that of a lonely traveller.

In this new edition *The Story* is offered in translation into Greek. My good friend, and fellow poet, and I have worked long hours to complete this translation as best we could. Translating poetry, which is packed with images and metaphors, is notoriously difficult. But on the other hand one's time is spent enjoyably and creatively in dialogue to ferret out the most intricate details in the verses. Nonetheless, I owe a great debt of gratitude to Aris Gavriilidis for his efforts in this endeavor.

David Hillstrom

εκλεκτούς, που παραμένουν αισιόδοξοι ότι μια πιο ανθρώπινη και ειρηνική κοινωνία είναι εφικτή.

Το δεύτερο σχόλιο που θέλω να κάνω είναι να διορθώσω μια λανθασμένη ερμηνεία που έδωσαν κάποιοι από τους αναγνώστες του έργου μέχρι σήμερα. Υπάρχουν αρκετές αναφορές σε μαρξιστικά κείμενα, τα οποία ο αναγνώστης αυτής της έκδοσης θα βρει στις σημειώσεις και στα σχόλια. Στην πραγματικότητα, αυτό που έκανα ήταν τις αναφορές αυτές να τις παραφράσω, αυτή είναι η λέξη-κλειδί. Δεν είχα καμία πρόθεση να εξυμνήσω τη σοσιαλιστική επανάσταση. Όμως όλες αυτές οι λαϊκές εξεγέρσεις αποτελούν αναμφισβήτητα μέρος της ιστορίας μας. Έχουν συμβάλει στην εξιστόρηση της ανθρώπινης τραγωδίας κι έχουν συχνά διεκδικήσει δίκαια δικαιώματα. Και σύμφωνα με τα λόγια της γιαγιάς... *κράτησαν ζωντανή την ελπίδα*. Όχι, λοιπόν, δεν είμαι ο κομμουνιστής που προσφέρει ένα νέο τόμο στη λογοτεχνία της ανατροπής. Ούτε καν συνοδοιπόρος. Ένας πιο κατάλληλος προσδιορισμός θα ήταν μοναχικός οδοιπόρος.

Σε αυτή τη νέα έκδοση η *Ιστορία* παρουσιάζεται και σε ελληνική μετάφραση. Ο καλός μου φίλος και ποιητής Άρης Γαβριηλίδης, που ανέλαβε το βάρος αυτού του εγχειρήματος, και εγώ συνεργαστήκαμε πολλές ώρες για να ολοκληρωθεί όσο καλύτερα μπορούσαμε. Η μετάφραση της ποίησης, η οποία είναι γεμάτη με εικόνες και μεταφορές, είναι πολύ δύσκολη υπόθεση. Αλλά, από την άλλη πλευρά, ο χρόνος κυλούσε ευχάριστα και δημιουργικά κατά τις συνομιλίες μας όταν αναλύαμε τις περίπλοκες λεπτομέρειες που κρύβονται στους στίχους. Οφείλω ευγνωμοσύνη στον Άρη Γαβριηλίδη για την εξαίρετη δουλειά του.

David Hillstrom

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Η μετάφραση ενός λογοτεχνήματος σε άλλη γλώσσα παράγει, στην πραγματικότητα, ένα άλλο, διαφορετικό λογοτέχνημα, αφού οι λεπταίσθητες αποχρώσεις της κάθε λέξης και του κάθε νοήματος είναι αδύνατον να αποδοθούν ακριβώς. Αυτό είναι ιδιαιτέρως αληθές στην ποίηση, όπου ο λόγος είναι από τη φύση του ελλειπτικός, πυκνός, διφορούμενος και ποικιλλόμενος με παρηχήσεις, φανερά ή υποδόρια λογοπαίγνια κτλ.

Δεν θα τολμούσα ποτέ να διανοηθώ πως θα μπορούσα να αναλάβω το εγχείρημα της μετάφρασης της *Ιστορίας του λαού*, έργου σύνθετου και απαιτητικού στην ανάγνωση και κατανόησή του, αν δεν είχα μία ευκολία που θα ζήλευε κάθε μεταφραστής ποίησης: τη δυνατότητα άμεσης συνεργασίας με τον ποιητή. Με συνδέει μαζί του μια φιλία τεσσάρων δεκαετιών, πράγμα που διευκολύνει τα μέγιστα την πνευματική μας επικοινωνία. Πέρασαμε πολλές ώρες στο τηλέφωνο και σε προσωπικές συναντήσεις αναλύοντας τις λεπτές πτυχές λέξεων και νοημάτων σε συνάρτηση με τις προθέσεις του για καθένα από αυτά. Όρες κοπιώδεις και συνάμα ευχάριστες και δημιουργικές. Καταλυτικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία έπαιξε η πολύ καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας που διαθέτει. Μολονότι μου άφηνε πάντοτε τον τελευταίο λόγο, συχνά με διευκόλυνε στην επιλογή κάποιας δύσκολης λέξης. Βεβαίως ολόκληρη την ευθύνη της μετάφρασης φέρω εγώ για όποια ψεγάδια έχουν ενδεχομένως εμφιλοχωρήσει.

Μεταφράζοντας, κατέβαλα κάθε δυνατή προσπάθεια να διατηρήσω το αυθεντικό πνεύμα της κάθε λέξης, στροφής, στίχου και ποιήματος, όχι όμως σε βάρος της αισθητικής. Κι ακόμη, έδωσα ιδιαίτερη προσοχή στο ρυθμό και στη μουσι-

κότητα των στίχων, χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία, όπως επιλογή των πλέον κατάλληλων λέξεων, αλλαγή της σειράς τους στο στίχο, προσθήκη μορίου όπου έλειπε μια συλλαβή ή συναίρεση όπου περίσσευε κτλ. Στο διαρκές γράψε σβήσε, διόρθωσε, ξαναγράψε, αλλά και στην επικοινωνία μου με τον ποιητή, βοήθησε πολύ η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Η περιπέτεια της μετάφρασης της *Ιστορίας*, έργου μεστού φιλοσοφικών και κοινωνικών νοημάτων, αναζητήσεων και προτάσεων, ήταν για μένα ένα υπέροχο πνευματικό ταξίδι και μια μοναδική εμπειρία. Είμαι υπερήφανος που μου δόθηκε η ευκαιρία να τη ζήσω, και γι' αυτό εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου στον ποιητή. Το αποτέλεσμα με ικανοποιεί. Φίλε αναγνώστη, εύχομαι και ελπίζω να νιώσεις την ίδια ικανοποίηση κι εσύ.

Άρης Γαβριηλίδης

THREE WISE MEN
THREE WORLD VIEWS

Endowed with free will, souls,
whether bound to bodily earth
or drifting through heavens.

Marbles tumbling
against a pyramid
of nails. We are
marbles statistically
falling.

A weave, our lives,
of ties and the possible.

ΤΡΕΙΣ ΣΟΦΟΙ
ΤΡΕΙΣ ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΕΣ

Ψυχές πλασμένες είμαστε
μ' ελευθερία βούλησης
κι όταν στη γης πατάμε
κι όταν στον ουρανό οικούμε.

Βόλοι ριγμένοι στις πλευρές
μιας πυραμίδας με καρφιά
που την πορεία αλλάζουνε
την προδιαγεγραμμένη.

Ένα υφάδι οι ζωές μας
πλεγμένο με λογής δεσμεύσεις
και το εφικτό.

THE STORY OF OUR PEOPLE

Grandma,
tell us our story again.

The drums, my children, have cast
our story to the skies, everywhere
the signs nudging archaeology's spade.
Lay your ear to my breast to hear the rhythm
of this weary voice.

"Our story, children, is captured through the lives of three people, a poet, a welder and a woman. These three came to be joined together by chance at a historic moment and their work provided the spark of hope that we still cherish today. But before we talk about the events they shared, let me tell you something about each of them."

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

Γιαγιά,
πες μας ξανά την ιστορία.

Τα τύμπανα, παιδιά μου, έχουνε διαλαλήσει
την ιστορία του λαού μας στους αιθέρες,
στα ίχνη της σκοντάφτει η αρχαιολογική σκαπάνη.
Βάλτε το αυτί στο στήθος μου κι αφουγκραστείτε το ρυθμό
αυτής της γέρικης φωνής.

«Η ιστορία, παιδιά μου, περνά μέσα από τη ζωή τριών ανθρώπων, ενός ποιητή, ενός σιδερά και μιας γυναίκας. Η τύχη ένωσε αυτούς τους τρεις κάποια ιστορική στιγμή και τα κατορθώματά τους άναψαν τη σπίθα της ελπίδας που κρατάμε ζωντανή μέχρι τώρα. Μα, πριν μιλήσουμε γι' αυτά που τράβηξαν, πρώτα θα πω για τον καθένα κάτι».

OPENING SCENE

The cities lay in ruins following years of war and civil strife. Streams of refugees are leaving for the country to find respite. One group, a grandmother and a score of children, breaks away from the throngs of refugees to rest on a grassy knoll. A glimpse of the sun is above them, but in the distance the bleak ruins are visible and the flow of people seeking escape is incessant.

The grandmother takes out some bread to offer the children. "Let's have something to eat, children, and rest here for the night. The weather is clearing, so we should stay dry and warm. Tomorrow we will look for shelter and begin planning for food and clothing."

One child asks, "Grandma, while we eat, please tell us the story of our people once again."

"All right. I think we have time before sunset. But then we need to sleep. Tomorrow will be a long and hard day for many days to come."

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Οι πόλεις μέσα σε συντρίμια ύστερα από χρόνια πολέμου και εμφύλιας διαμάχης. Ποτάμια οι πρόσφυγες αφήνουν τις πόλεις για να βρουν γαλήνη. Κάποια ομάδα, μια γιαγιά με ένα τσούρμο παιδιά, από τα πλήθη ξεκόβει γυρεύοντας να ξαποστάσει σε μια πράσινη πλαγιά. Μία ματιά του ήλιου πλανιέται από πάνω, μα στο βάθος τα ζοφερά ερείπια προβάλλουν και η ροή των ανθρώπων που τρέχουν να φύγουν σταματημό δεν έχει.

Η γιαγιά βγάζει ένα καρβέλι να δώσει στα παιδιά. «Ας φάμε κάτι, παιδιά μου, κι ας βγάλουμε εδώ τη νύχτα. Ο καιρός ξανοίγει, δεν θα βραχούμε και δεν θα κρυώνουμε. Αύριο θα κοιτάξουμε για κάποιο γιατάκι και θα δούμε πώς θα πορευτούμε με φαΐ και ρούχα».

Ένα παιδί της λέει: «Γιαγιά, καθώς θα τρώμε, πες μας, σε παρακαλώ, πάλι την ιστορία του λαού μας».

«Καλά λοιπόν. Νομίζω πως έχουμε λίγη ώρα μπροστά μας μέχρι ο ήλιος να δύσει. Όμως πρέπει μετά να κοιμηθούμε. Αύριο είναι μια δύσκολη μέρα, καθώς κι αυτές που θά 'ρθουν».

STIRRINGS

Three lives,
three passions wed.

ΣΚΙΡΤΗΜΑΤΑ

Τρεις ζωές,
τρία πάθη γίναν ένα.

A POET –
ROOTS OF CONSCIOUSNESS

A pebble in an empty well,
a cradle on a doorstep,
crossword lives,
divorced,
alone
is one's final state
in this civil life
dragged from Nature's belly.

And memories of migrations

The seeds of one blossom
against the wind, the sea, the desert,
a soldier's scattered limbs,
the end of a lineage.
Those before me,
blinded at the dawn of a nation,
beheaded with the eclipse of a crown,
bore the verse of a new age.
I carry scenes of plague,
of leaves whose veins
dry across the land,
of letters scribbled on smoke.

*And memories of the ebb and flow
of ideas across centuries*

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ –
ΡΙΖΕΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Ένα βότσαλο σε άδειο πηγάδι,
μια κούνια στο κατώφλι,
ζωές διασταυρούμενες,
χωρισμένος,
μόνος
το τελευταίο στάδιο
σ' αυτή τη δημόσια ζωή
ξεριζωμένη απ' την κοιλιά της Φύσης.

Και μνήμες των μεταναστεύσεων

Οι σπόροι ανθολούλουδου
στους άνεμους, στη θάλασσα, στην έρημο,
ένας διαμελισμένος στρατιώτης,
το τέλος μιας γενιάς.
Αυτοί, πριν από μένα,
τυφλωμένοι απ' της αυγής τη λάμψη ενός έθνους,
αποκεφαλισμένοι με τη δύση μιας κορόνας
χαράξανε τους στίχους νέας εποχής.
Κουβαλάω εικόνες συμφοράς,
φύλλων που οι φλέβες τους
ξεραίνονται σ' όλη τη χώρα,
στίχων αραδιασμένων πάνω σε καπνούς.

*Και μνήμες άμπωτης και πλημμυρίδας
ιδεών μέσ' στους αιώνες*

A POET –
FIRST DOUBTS

*I embrace the earth in a psalm
yet abandon my love's
lawful mate
amidst the swords.*

By the fireside with friends,
an ascetic in a gorge,
a twisted curtain rod, a river
carving through granite,
an anchor clutching the ocean's depth,
plowing the salted fields,
gripping the fasting spine.

Mountain forests are ravaged by monasteries,
again and again the fawn raped
before my bound eyes.
Doubt drags its fingers
through my hair,
tears holes in all beliefs,
seizes these chamber walls.

In ragged clothes monks
meditate on their mission.
While from the observatory
the stars move differently than before.

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ –
ΠΡΩΤΕΣ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ

*Αγκαλιάζω όλη τη γη μ' έναν ψαλμό
μα ρίχνω της αγαπημένης μου
τον σύζυγο
επάνω σε σπαθιά.¹*

Δίπλα στο τζάκι με τους φίλους,
ασκητής σε μια χαράδρα,
το φιδωτό ραβδί, ένα ποτάμι που
σμιλεύει τον γρανίτη,
άγκυρα που δαγκάνει τα βάθη του πελάγου,
οργώνοντας αγρούς σπαρμένους με αλάτι,
χουφτιάζοντας τη ραχοκοκαλιά του απ' τη νηστεία.²

Τα μοναστήρια λεηλατούν τα δάση στα βουνά,
πάλι και πάλι ασέλησαν στο ελαφάκι
μπρος στα δεμένα μάτια μου.
Το χέρι της αμφιβολίας
με σέρνει απ' τα μαλλιά,
ανοίγει τρύπες σ' όλες μου τις πεποιθήσεις,
τους τοίχους του κελιού ραγίζει.

Καλόγεροι με τα φθαρμένα ράσα
αναλογίζονται την αποστολή τους.
Ενώ από το αστεροσκοπείο
τ' αστέρια τώρα περιστρέφονται διαφορετικά.

A POET –
QUEST FOR IDENTITY

Hermitting
by a pond in damp grass,
far from the plexing trails
of towns and covered wagons. A claim
within the wilderness; squatting,
bundling sticks, stacking wood
for first snow.

Summer's leisure passed
sinking a line
to measure the water's depth.

A path was worn
through the grass,
the pond, the cabin; and
Winter's frost bitten breath
peered through the ice for a sign.

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ –
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Μονάζοντας
δίπλα σε μια λιμνούλα στη νοτισμένη χλόη,
μακριά από τα σταυροδρόμια
των πόλεων και των αμαξών. Μια διεκδίκηση
μέσα στην αγριάδα· καταπατώντας γη,
κλαδιά μαζεύοντας, ξύλα σωρεύοντας
για το πρώτο χιόνι.

Τη θερινή ραστώνη πέρασε
ρίχνοντας ένα σχοινί
για να γραδάρει του νερού το βάθος.

Το βήμα μου εχάραξε ένα μονοπάτι
στη χλόη,
τη λίμνη, την καλύβα και
η παγωμένη ανάσα του Χειμώνα
μέσ' απ' τον πάγο ψάχνει για σημάδι.

A POET –
SEARCH FOR HUMANITY

Not of the muses,
nor the work of one;
this effort is a collection of fossils,
an archive of remnants
of the anthropo-pursuit
of the messenger dove heavy in flight,
heavy with news of the city's distress:

“Three million voices in two square miles,
yet interminable space between them.”

Inspiration rejects the rhythmic
chants of hierarchy, descends
mountain slopes with demands
chiseled in sun and stone.
A legion of poets lends
a hand at the fishing nets
in the gathering up of tribes,
the scorching of jewellery shops,
the insurrection that refines
diamonds into coal for the drafty
homes of miners.

Give me chains!
Give me an unmarked grave,
a condemned shack by the Thames.
For glimpsing the hearth of brotherhood
banish me to a neighborhood in ruins
with no facade to conceal
mortality.
Give me chains!

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ –
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

Δεν είναι δουλειά για μούσες,
ούτε το έργο του ενός·
τούτη η προσπάθεια είναι συλλογή απολιθωμάτων,
ένα αρχείο λειψάνων
της αναζήτησης ανθρωπότητας
του αργοπέταχτου περιστεριού,
βαριού απ' τα μαντάτα αποξένωσης στην πόλη:

«Τρία εκατομμύρια φωνές σε δύο τετραγωνικά μίλια,
μα απέραντο κενό ανάμεσά τους».

Η έμπνευση απορρίπτει τις ρυθμικές
παπάδων ψαλμωδίες, κατεβαίνει
βουνοπλαγιές με διεκδικήσεις
πελεκημένες στον ήλιο και στην πέτρα.
Μια λεγεώνα ποιητών δίνει
ένα χέρι στα δίχτυα των ψαράδων
στη μάζωξη των φυλών,
το κάψιμο κοσμηματοπωλείων,
η επανάσταση που μετουσιώνει
τις διαμαντόπετρες σε κάρβουνο για τα παγωμένα
σπίτια των ανθρακωρύχων.

Δώσ' μου αλυσίδες!
Δώσ' μου ένα ανώνυμο μνήμα,
μιαν ετοιμόρροπη παράγκα σιμά στον Τάμεση.
Αφού είδα της αδελφοσύνης την εστία
εξόρισέ με σε μια γειτονιά ερειπίων
με δίχως πρόσοψη να κρύψει τη θνητότητα.
Δώσ' μου αλυσίδες!

A WELDER

*All before you rests
upon my labors,
upon the shaded blue flame.*

My days flourish
in a fury of sparks;
and you speak to me
of Iskra?

Few words part my lips,
the rusted beams of this city –
words will not strengthen;
words bring but exile
and solitude.

I hold the torch of the future
that welds barricades,
braces the vision of peace marchers.
These hands are ripe from the sparks
of responsibility.

ΕΝΑΣ ΣΙΔΕΡΑΣ

*Μπροστά σου όλα στηρίζονται
στον κόπο μου επάνω,
πάνω στην εκτυφλωτική γαλάζια φλόγα.*

Οι μέρες μου ανθίζουν
μέσα σε σύννεφο από σπίθες
κι εσύ μου μιλάς
για Ίσκρα;

Λίγα τα λόγια που εκστομίζω,
τους σκουριασμένους δοκούς αυτής της πόλης –
τα λόγια δεν θα ενισχύσουν,
τα λόγια φέρνουν μόνο εξορία
και αποξένωση.

Κρατάω τον πυρσό του μέλλοντος
που συγκολλά οδοφράγματα,
σφυρηλατεί το όραμα διαδηλωτών για ειρήνη.
Τούτα τα χέρια είναι ωριμασμένα από τις σπίθες
της υπευθυνότητας.

A WOMAN –
GENEALOGY

Through nine moons, generation
to generation, women,
burdened with fruit for the market,
have carried forth the circle;
seven fathoms from the egg to the crawling
tracks out of the sea and across the savannah,
seven millennia from the labors of the cave
to the first graphic signs,
six generations from the charting of earth's path
until my birth;
I am without child.

Autumn, the wine barrels cleansed,
their aroma overwhelms the garden.

*Fill them, spill them over
with the laughter of grape-stained feet.*

MIA GYNAIKA –
ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ

Μέσα από εννέα φεγγάρια, γενιά
προς γενιά, οι γυναίκες,
καρπούς φορτωμένες για την αγορά,
τον κύκλο κουβαλάνε.
Εφτά οργιές από τ' αυγό έως τα ίχνη που άφησε
το σούρσιμο απ' τη θάλασσα και μέσα στη σαβάνα·
εφτά χιλιετίες απ' τις ωδίνες στη σπηλιά
έως τα πρώτα της γραφής σημάδια,
έξι γενιές απ' τη χάραξη της τροχιάς της γης
μέχρι τη γέννησή μου,
είμαι χωρίς παιδί.

Φθινόπωρο, τα κρασοβάρελα πλυμένα,
η ευωδία τους στον κήπο διαφεντεύει.

*Γέμισέ τα, τούμπαρέ τα
με το γέλιο των σταφυλοβαμμένων ποδαριών.*

A WOMAN –
THE PARTING OF THE WAVES

Confined to the doorways of a flat,
an appendage to the world.
The dull pendulum swings
beneath chandeliers, above velvet furnishings:
Time will not budge from its stool.
The gold chain that youth nibbled
weighs as a halter round my neck.

This man, a merchant's hands, blotted
with endless acts of consumption;
from the terrace a view of nomads,
of unleavened bread hot from the stone;
within me the chilling winds
creak at the rotting mill.

The voice of protest trembles
through the shutters and calls.
A house of rules collapses about me;
before me the stormy sea draws
gently back over the sand.
One decision parts me
from the barricades.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ –
Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

Εγκλωβισμένη απ' του σπιτιού τις πόρτες,
μια προέκταση του κόσμου.
Το βαρετό εκκρεμές πηγαινοέρχεται
κάτω από πολυέλαιους, πάνω από βελούδινα έπιπλα:
Ο χρόνος δεν θα το κουνήσει απ' το σκαμνί του.
Η αλυσίδα η χρυσή που παιζοδάγκωνε η νιότη
βαραίνει σαν καπίστρι στο λαιμό μου.

Αυτός ο άντρας μου, με χέρια εμπόρου, λερωμένα
με ατέλειωτες δοσοληψίες καταναλωτισμού·
απ' τη βεράντα μια θέα σε νομάδες,
ψωμάκι άζυμο, καυτό απ' την πέτρα·
μέσα μου οι παγωμένοι άνεμοι
τρίζουν στο μύλο που σαπίζει.

Η φωνή διαμαρτυρίας τρέμει
μέσ' απ' τις γρίλιες και καλεί.
Ένα σπίτι από κανόνες γύρω μου καταρρέει·
μπροστά μου η μανιασμένη θάλασσα αποτραβιέται
ήσυχα πάνω απ' την άμμο.
Μια απόφαση με χωρίζει
από τα οδοφράγματα.

SCENE TWO

“Before going on with our story, children, I must tell you something of the popular uprisings that took place countless times throughout our story. Historians without hope interpreted these events as proof that history repeats itself. Yet it was these transient confrontations with history and calls for a new social order that kept hope alive.”

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

«Πριν συνεχίσουμε την ιστορία μας, παιδιά, πρέπει να σας πω κάτι για τις λαϊκές εξεγέρσεις που έγιναν αμέτρητες φορές σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας μας. Στενόμυαλοι ιστορικοί θεώρησαν αυτά τα γεγονότα σαν απόδειξη ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται. Όμως αυτές οι πρόσκαιρες κόντρες με την ιστορία και τα καλέσματα για νέα σειρά πραγμάτων ήταν που κράτησαν την ελπίδα ζωντανή».

POPULAR UPRISINGS

A specter is haunting the nation,
the specter of social justice.

*No myths swaddle our births
to dampen the brow
of our mothers' pains.
Millions, we have hunted and
tilled,
triumphed and fallen,
chain gang workers
bedding the roads of history.*

ΛΑΪΚΕΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ

Ένα φάντασμα στοιχειώνει το έθνος,
το φάντασμα της κοινωνικής δικαιοσύνης.³

*Κανένας μύθος δεν σπαργανώνει τις γεννήσεις μας
να δροσίσει το μέτωπο
του πόνου των μανάδων μας.
Μιλιούνια βγήκαμε κινήγι και
οργώσαμε,
δοξαστήκαμε και γκρεμιστήκαμε,
στα κάτεργα με τους σιδηροδέσμους
ανοίξαμε της ιστορίας τους δρόμους.*

PEASANTS

*Upon earth's crust
Our backs are spent.*

Ours are the women with knees in rice fields,
ours are the clay vineyards of roots
twisted under the weight of their fruit,
the stony paths round our village
worn smooth by the heels of generations
and the passage of two armies
through the memory of the aged.
Our children of dust and wind,
of refugee wagons, emigrants
to the promised city,
many we have gathered,
gathered back to the dust.

Our lives are poor as the knife
at the goat's throat
that sets its sure mountain foot
to churning at the air.
Yet when our cooperative
dismantled the walls between plots
no borders met our eyes
save but the ridge of the rocky hills
and olive trees against the sky.

Gladly we offer our last breath
to moisten this land,
to nourish its saplings,
the revolution and the young.

ΑΓΡΟΤΕΣ

*Πάνω στη γης την κρούστα
οι ράχες μας αργάστηκαν.*

Δικές μας οι γυναίκες μέχρι τα γόνατα στα ρυζοχώραφα,
δικές μας οι αμπελόριζες στο ξεραμένο χώμα
γερμένες απ' το βάρος των καρπών τους,
τα καλντερίμια που κυκλώνουν τα χωριά μας
που 'χουν γυαλίσει από φτέρνες γενεών
και από το πέρασμα δύο στρατών
μέσ' απ' τις μνήμες των γερόντων.
Τα παιδιά μας από χώμα και άνεμο
με πρόσφυγων βαγόνια, μετανάστες
στην πόλη της επαγγελίας,
πολλά μαζέψαμε ξανά
και θάψαμε στο χώμα.

Είν' η ζωή μας φτωχική σαν το μαχαίρι
πάνω στο λαιμό του τράγου
που το γερό ορεσίβιο πόδι του
τινάζει τώρα στον αέρα.
Μα όταν η κοοπερατίβα μας
τις μάντρες γκρέμισε
τα μάτια μας δεν είδαν σύνορα
μα μόνο το περίγραμμα των πέτρινων των λόφων
και λιόδεντρα στον ουρανό.

Προσφέρουμε την ύστατη πνοή
για να ποτίσει αυτή τη γη,
να θρέψει τα βλαστάρια,
την επανάσταση, τους νέους.

PROLETARIANS

*Salt on the anvil,
our tears pounding.*

Though worked in metal
these hands limp weakly
as pall bearers
to their first born.
One of countless skulls
washed up in the border war,
collected by barefoot merchants
and sold to children who hold
these shells to their ears
to hear the howling
of 'Our Story.'

Nothing now flows.
Dry river beds reach the city –
Only tinned foods on rail cars
and migrants (empty pockets of dreams) –
and the smog hangs
thickly on our sweat;
Alien! Alien!

Willingly our faces hit the pavement
in the siege
of the Bastille.

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ

*Αλάτι πάνω στο αμόνι,
τα δάκρυά μας σφυρηλατούν.*

Αν και σιδεροδουλεμένα
τούτα τα χέρια παραπαίνουν
βαστώντας το κιβούρι
με το πρωτοπαίδι τους.
Ένα από τα μύρια καύκαλα
που ξέβρασαν τα κύματα από τις γραμμές της μάχης
και μάζεψαν ξυπόλυτοι ρακοσυλλέκτες
και τα πουλήσαν στα παιδιά να τα κολλούν
στα αυτιά τους σαν κοχύλια
ν' αφουγκραστούνε την κραυγή
της «Ιστορίας μας».

Τίποτε τώρα δεν κυλά.
Ξερές οι κοίτες ποταμών φτάνουν στην πόλη
–Μόνο κονσέρβες σε καμιόνια
και μετανάστες (ονείρων τσέπες αδειανές)–
και η κάπνα πέφτει
στρώματα πάνω στον ιδρώτα μας.
Αλλότριοι! Αλλότριοι!

Τα μούτρα μας τσακίζουμε στο καλντερίμι
στην πολιορκία
της Βαστίλης.

“And once again a popular revolt arose. It was the thunderous call of the uprising that a woman decisively answered. It was the hope that ideals could be realized that brought a poet to the scene. And the welder was there to offer practical guidance during the difficult events which followed. Here the three met and became inseparably wed.”

«Κι έγινε λαϊκό κίνημα για μια φορά ακόμα. Στο βροντερό κάλεσμα της εξέγερσης η γυναίκα ανταποκρίθηκε με αποφασιστικότητα. Η ελπίδα πως τα ιδανικά θα πραγματώνονταν έφερε τον ποιητή στη σκηνή. Και ο σιδεράς ήταν εκεί για να δώσει πρακτικές οδηγίες στις δύσκολες περιστάσεις που ακολούθησαν. Εδώ συναντήθηκαν οι τρεις και γίναν ένα»

BARRICADES

The rhythm of footsteps and locked arms
is broken.
From speech to stones,
from pilgrims to ashes.
This is Our Story.
Through all homes the serpent's fire
distills tears and burns bullet torn flesh.
All roads are blocked,
knuckles red with anger;
The rhythm is broken.

Help erect the barricades!

In the crowds and fury
our smiles touch;
the wounds in our gaze
shadowed by joy and tragedy.
Our hands, soiled in child care,
withered by common day bonds
in the sediment of history,
now stretch over borders,
ford rivers and reach out
for the gleam in your eyes
now rising through the crowd
and bursting through the barricades.

ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ρυθμός των βημάτων κι η αλυσίδα των μπράτσων
έσπασε.
Από συνθήματα σε πέτρες,
από μπροστάρηδες σε στάχτες.
Αυτή είναι η Ιστορία μας.
Μέσα απ' τα σπίτια η φωτιά του δράκου
αποστάζει δάκρυα και καίει σάρκες σκισμένες από σφαίρες.
Όλοι οι δρόμοι αποκλεισμένοι
γροθιές κόκκινες από θυμό.
Ο ρυθμός έσπασε.

Ελάτε να σηκώσουμε οδοφράγματα!

Στα πλήθη και στην αντάρα
τα χαμόγελά μας αγγίζονται·
οι πληγές στο βλέμμα μας
σκιασμένες από χαρά και τραγωδία.
Τα χέρια μας λερωμένα απ' των μωρών τις πάνες,
μαραμένα από την καθημερινότητα
στο κατακάθι της ιστορίας,
τώρα εκτείνονται πάνω από σύνορα,
διαβαίνουν ποταμούς και απλώνονται
για τη λάμψη στα μάτια σου
που τώρα υψώνεται πάνω απ' το πλήθος
και ανατινάζει τα οδοφράγματα.

EXODUS

The city is a labyrinth
known but to its dwellers;
through deserted streets a man of Iskra
leads the chosen to nomadic ways.

The delicate balance,
life in the city is shattered.
Windows of pensioned eyes
are shuddered.
Clamorous bus queues
stand empty.
Marketplaces are smeared
with the blood of the lamb.

A welder leads raising his torch
and the cement parts.
A sea of barricades drowns the attackers.
The chosen cross through ruins
to a neighborhood of safety and simplicity.

The man of Iskra at observation point,
his face shadowed by the smoke of battle,
offers his parting words:
“I have brought you this far.”

ΕΞΟΔΟΣ

Η πόλη είναι λαβύρινθος
που μόνο οι κάτοικοί της ξέρουν·
μέσα απ' τους ερημωμένους δρόμους ο άνθρωπος της Ίσκρα
οδηγεί τους περιούσιους στη νομαδική ζωή.

Η λεπτή ισορροπία,
η ζωή στην πόλη έγινε θρύψαλα.
Παράθυρα από βλέμματα γερόντων
μένουν αμπαρωμένα.
Πολύβουες ουρές στις στάσεις
στέκουν αδειες.
Οι αγορές είναι βαμμένες
με το αίμα των αμνών.

Ο σιδεράς οδηγεί με όρθιο τον πυρσό του
και το τοιμέντο διαχωρίζεται.⁴
Μια θάλασσα οδοφράγματα
πνίγει τους επιτιθέμενους.
Οι περιούσιοι διασχίζουν τα ερείπια
φτάνοντας σ' ένα μέρος σίγουρο και απλό.

Ο άνθρωπος της Ίσκρα στο παρατηρητήριο,
με μαυρισμένο πρόσωπο απ' τους καπνούς της μάχης,
τους αποχαιρετά:
«Μέχρις εδώ σας έφερα!»⁵

SCENE THREE

“Following the barricades there was but one road left, Exodus. The welder led the chosen, including a woman and a poet, to a haven in exile. But wounded by the ordeal of the barricades and the long march of exodus, he could not endure. The woman and poet went on and, alone in a quiet room, they shared their thoughts, thoughts that had grown from events into a sense of philosophy, a sense of natural order.

They shared a very special companionship, a life of letters, labor and love. And from their union sprang a new generation.”

“You are their children!”

ΤΡΙΤΗ ΣΚΗΝΗ

«Μετά τα οδοφράγματα απόμεινε ένας μονάχα δρόμος, η Έξοδος. Ο σιδεράς οδήγησε τους περιούσιους μαζί με τη γυναίκα και τον ποιητή σε ασφαλές καταφύγιο, στην εξορία. Μα πληγωμένος από τις μάχες στα οδοφράγματα και τη μεγάλη πορεία της Εξόδου, δεν άντεξε άλλο. Η γυναίκα και ο ποιητής συνέχισαν και, μονάχοι σε ένα ήσυχο δωμάτιο, αντάλλαξαν τις σκέψεις τους, σκέψεις που καλλιεργήθηκαν από όσα υπέφεραν, με μια αίσθηση φιλοσοφίας, μια αίσθηση φυσικής τάξης.

Με βαθιά συντροφικότητα, ζήσαν με γράμματα, δουλειά κι αγάπη. Και από την ένωσή τους αναδύθηκε μια νέα γενιά».

«Εσείς είστε τα παιδιά τους!»

LET THE ORCHARDS BLOSSOM

A specter is haunting the world,
the specter of social responsibility.

ΑΣΕ ΤΑ ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ Ν' ΑΝΘΙΣΟΥΝ⁶

Ένα φάντασμα στοιχειώνει τον κόσμο,
το φάντασμα της κοινωνικής ευθύνης.⁷

WAR UNMASKED

Tracks of cannon wheels in the clay,
two armies sowing through the snow,
a vision, gray, through wintry branches advancing,
a vision split by mortar fire,
heroic cries, and miles of breathless,
summerless uniforms.

A calm between blades, in thirst
one from each camp at a stream.
Face to the enemy, their eyes
reflect the forest's breadth, every detail,
the other's presence,
the soiled hands,
the shiny wedding band.

The trees are still
in the chill of the rapids
as back they shiver,
both into the snow.

ΠΟΛΕΜΟΣ ΞΕΜΑΣΚΑΡΩΤΟΣ

Αυλακιές από τροχούς κανονιών στον ψηλό
δύο στρατοί σπέρνουνε μέσα στο χιόνι,
ένα όραμα, γκριζό, περνά τα κλαδιά του χειμώνα,
ένα όραμα σχισμένο απ' τα πυρά των όλμων,
ηρωικές κραυγές, και μίλια ολόκληρα από άπνοες
στολές με δίχως καλοκαίρι.

Μια ηρεμία ανάμεσα σε λόγχες, διψώντας
ένας από κάθε στρατόπεδο στο ποταμάκι.
Πρόσωπο με τον εχθρό, τα μάτια τους
το άπλωμα του δάσους καθρεφτίζουν, κάθε λεπτομέρεια,
η παρουσία του άλλου,
τα λερωμένα χέρια του,
η αστραφτερή του βέρα.

Τα δέντρα ακίνητα
η παγωνιά στις δίνες του νερού
καθώς πισωπατούνε τρέμοντας,
και οι δυο μέσα στο χιόνι.

ATHEISM

*Together with gods
and other myths
dies the self.*

The winter of crusades and occupation:
Packs of children roam outside.
Gunfire and moans rule the streets.
Hunger creaks ever louder on the stairs.
Still stars cast their light.
Half the earth moves in darkness.
Desert winds and mountain crags tempt nomads.
Rivers plentish valleys with fruit.

No wood for the fire,
the furniture long since
ground into flour,
we tore pages from the Bible
and with the rising smoke
lifted our battered cheeks in defense.
In spring the aggressor was gone.
Still stars cast their light
and the living bury their dead.

Millions of years in nature's womb
suffering a fatherless existence
in common with all creatures,
extant, extinct, endangered, embryonic.
Millions more and our lives
frozen into the rocks,
the refuse of our civilization
still turning up in the surf,
now icy and motionless.
And stars explode into the void.

ΑΘΕΪΑ

*Μαζί με τους θεούς
και τους άλλους μύθους
πεθαίνει το εγώ.*

Ο χειμώνας των σταυροφοριών και της κατοχής:
Παιδιών αγέλες περιπλανώνται έξω.
Πυρά και στεναγμοί διαφεντεύουνε τους δρόμους.
Η πείνα θεριεύει τρίζοντας πιο δυνατά στη σκάλα.
Ακίνητα τ' αστέρια χύνουνε το φως τους.⁸
Η μισή υφήλιος κινείται στο σκοτάδι.
Άνεμοι της ερήμου και κατσαβράχια δοκιμάζουν τους νομάδες.
Οι ποταμοί καρπίζουν τις κοιλάδες.

Κανένα ξύλο για φωτιά,
τα έπιπλα από καιρό
αλεσμένα σε αλεύρι,
σκίσαμε φύλλα από τη Βίβλο,
και με τον θρόσκοντα καπνό
ορθώσαμε τις ραπισμένες παρειές μας ν' αμυνθούμε.
Την άνοιξη ο επιδρομέας είχε φύγει.
Ακόμη τ' αστέρια χύνουνε το φως τους
κι οι ζωντανοί θάβουν τους πεθαμένους.

Μυριάδες χρόνια μες στην φύσεως τη μήτρα
υπομέναμε την ορφάνια του Πατρός
όπως όλα τα όντα,
επιβιώνοντα, εξαφανισμένα, επαπειλούμενα, εξελισσόμενα.⁹
Κι άλλες μυριάδες και οι ζωές μας
κοκαλιασμένες στα βράχια,
τα σκουπίδια του πολιτισμού μας
στροβιλίζονται στο αφροκύμα,
πια παγωμένο και ακίνητο.
Και τ' άστρα εκρήγνυνται στο κενό.

MORTALITY

*And death will not
pass over us.*

Death and a swarm of flies
is upon us,
biting at our heels,
feeding on our fragility.
The bones of birds on our plates
testimony to our mortality.
No one survives.

The earth gives
and the earth takes away.
The land emerges from the water
and crumbles back into the waves.
And the sea's basin
is littered with evidence
of our passing.

ΘΝΗΤΟΤΗΤΑ

*Και ο θάνατος δεν θα
μας προσπεράσει.*

Ο θάνατος και ένα σμήνος μύγες
πάνω μας,
δαγκώνουνε τις φτέρνες μας,
τρέφονται με την ευαλοσύνη μας.
Τα κόκαλα των πουλιών στα πιάτα μας
μαρτυρία της θνητότητάς μας.
Κανείς αθάνατος.

Η γη δίνει
και η γη ξαναπαίρνει.
Η ξηρά αναδύεται από τη θάλασσα
και βυθίζεται πίσω στα κύματα.
Και η λεκάνη της θάλασσας
ρυπαίνεται με τα ίχνη που άφησε
το πέρασμά μας.

THE RESURRECTION OF BROTHERHOOD

*Throw my remains
to the wood cuttings;
only the product of our labors
will endure.*

In flight from noise
and its siege of the city,
our long march begins
through ages of darkness,
light and cavernous reflections;
yet our future is a wax tablet.

Bombs shatter the windows of our homes:
we are left vulnerable on the staircase,
hand in wounded hand
scrambling for refuge,
the roof top and a clear view.

From there one clear day we see:

“Behind every noise is a life.”

We dug the volcanic ash amidst the ruins
and gathered the bodies of the humble
(and families were divided)
to enshrine them.
Bricklayers all, we salvaged the good stones
and labored through generations
to erect their monument.

Alas, we set fire to the rubble
and burned off the seeds
of the profit seeker.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΣΥΝΗΣ

*Πετάξτε τ' απομεινάρια μου
μες στο καμίνι·
μόνο τα έργα μας
θα μείνουν.¹⁰*

Φυγή από τη βουή
που πολιορκεί την πόλη,
η μεγάλη πορεία αρχίζει
μέσα από αιώνες
σκοταδιού,
φωτός και αντανάκλασεων σε σπηλιές·
όμως το μέλλον μας άγραφη πλάκα.

Βόμβες συντρίβουν τα παραθύρια των σπιτιών μας:
μείναμε ανυπεράσπιστοι στο κλιμακοστάσιο
χέρι με χέρι πληγωμένο
σκαρφαλώνοντας στη στέγη
να σωθούμε και να δούμε γύρω μας.

Όταν ξημέρωσε, από εκεί, βλέπουμε:

«Πίσω από κάθε θόρυβο βρίσκεται μια ζωή».

Ανασκαλέψαμε τ' αποκαΐδια στα ερείπια
και μαζέψαμε τις σορούς των σεμνών
(έτσι και οικογένειες χωριστήκαν)
κι εναποθέσαμε μ' ευλάβεια σε τύμβο.
Χτιστάδες όλοι, ξεδιαλέξαμε τις καλές πέτρες
και δουλέψαμε για γενεές
να εγείρουμε τα μνημεία τους.

Αλίμονο, βάλαμε φωτιά στα συντρίμια
και κάψαμε τους σπόρους
του μαυραγορίτη.

TO COMPLEMENT

Another man's arm,
an arm that reaches within me
to touch the root of sentience,
an arm that gathers the burdens
of the world into its curl.

Our evening conversation turns
into the sunset
as the wind into the mariner's sail
pushing the horizon
distant waves further on.
In your presence my breast
is finally unfurled.

An arm I will complement.

ΘΑ ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΩ

Ένα χέρι άλλου άνδρα
ένα χέρι που φτάνει μέσα μου
να αγγίζει τη ρίζα της ενσυναίσθησης
ένα χέρι τα βάρη που μαζεύει
του κόσμου όλου μες στην αγκαλιά του.

Η απογευματινή μας κουβέντα στρέφεται
στο ηλιοβασίλεμα
καθώς ο άνεμος στο πανί του ναυτικού
σπρώχνει τον ορίζοντα
μακρινά κύματα πιο πέρα.
Δίπλα σου το στήθος μου
να ξεδιπλώνεται.

Ένα χέρι που θα το συμπληρώσω.

BRIEF CHANCES

*Tongues mingle and
spin a web,
a firm net
beneath humanity's leap.*

Comrade in arms,
brief chances in nature's expanse,
our lives but hours wed,
yet the space between us
braids through history.

Mesoaeonian Wars,
tribal migrations
in victory and defeat,
from valley herdsmen to desert nomads;
amidst funeral pyres.
You and I at the potter's wheel
painting vases in the sun, vases
to balance water to the hearth, water
The First Essence.

On African shores
bare breasted and bound, still
hands raised in defiance
defending a proud,
shackle-free stride.

Descendants of stone carriers, peasants
besieging Elizabethan citadels;
threateningly the heads of rebels
hung from castle towers.
And our heads were among them.

ΦΕΥΓΑΛΕΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

*Οι γλώσσες σμίγουνε και
πλέκουνε ιστό,
γερό ένα δίκτυο
στης ανθρωπότητας το άλμα.*

Συντρόφισσα στα όπλα,
φευγαλέα συμβάντα στο απέραντο της φύσης,
οι ζωές μας μόνον ώρες παντρεμένες,
μα ο ανάμεσά μας χώρος
πλέκεται μες στην ιστορία.

Πόλεμοι της Μεσοαιμίας,
φυλών μεταναστεύσεις
στη νίκη και στην ήττα,
από της κοιλάδας οι βοσκοί νομάδες της ερήμου·
ανάμεσα σε νεκρικές πυρές.
Εσύ κι εγώ στον τροχό του αγγειοπλάστη
κανάτια ζωγραφίζοντας στον ήλιο,
νερό να κουβαλήσουνε στο σπίτι, νερό
το Πρώτο Στοιχείο.

Εκεί στις ακτές της Αφρικής
γυμνόστηθοι, δεμένοι, μα
με χέρια σηκωμένα αγέρωχα
υπερασπίζονται περήφανα,
βήματα δίχως αλυσίδες.

Απόγονοι λιθοκουβαλητών, κολίγοι
πολιορκώντας ελισταβετιανά προπύργια·
απειλητικά τα αντάρτικα κεφάλια
κρέμονταν από των κάστρων τις επάλξεις.
Και τα δικά μας ήτανε ανάμεσά τους.

Depression,
we rifled bones
from the neighbors dog
and wept as he hungered.

Prisoners of war,
our flesh carried the sores
of lost brothers;
in barbed silence
we awaited the advent
of the liberating army.

Here at the frontier,
under crossfire, tugging
at the sleeves of marching soldiers.
Beneath our feet the ruins
of seven wonders, the work
of artists and slaves pounded
into mortar for sequential cities;
life bursts through the scorched earth
and takes root between us.

Comrade, let your hair
curl into my arms.

Η Μεγάλη Ύφεση,
κλέβαμε κόκαλα
απ' το σκυλί του γείτονα
και κλαίγαμε καθώς λιμοκτονούσε.

Αιχμάλωτοι πολέμου,
στη σάρκα μας επάνω οι πληγές
των πια χαμένων αδελφών·
σε συρματοπλεγμένη σιωπή
προσμέναμε την έλευση
του απελευθερωτικού στρατού.

Εδώ στο μέτωπο,
κάτω από διασταυρούμενα πυρά, τραβώντας
το μανίκι των φαντάρων που περνούνε.
Κάτω από τα πόδια μας τα ερείπια
των επτά θαυμάτων, έργα
σκλάβων και καλλιτεχνών χώμα γενήκαν
για τη λάσπη που 'χτισε πόλεις επάλληλες·
νέα ζωή εκρήγνυται απ' την καμένη γη
και ανάμεσά μας πλέον ριζώνει.

Συντρόφισσα, τις μπούκλες σου άφησε
να τυλιχτούν στην αγκαλιά μου.

MULTIPLE GIFTS

*Against her shoulders,
between two candles:
a poem.*

Already flourishing
as slowly
we separate,
a new world,
flesh and bones,
growing within your care
just as I before,
sifting
 sifted by
your hair
 the lapping waves.

State

Tension and anger
tear at my chest.
Discipline steadies my hand
to a gentle tremble
over your breast.
Take these words
carved and shaped
in delicate hours,
my gift in lieu of jewels.

You,
who've more than
over spilled my needs,
a spring river
flooding the plain with silt,
sustained this swelling in me,
this turning outward
as strong as our smile

Dawning

ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΔΩΡΑ

*Γερμένος στον ώμο της,
ανάμεσα σε δυο κεριά:
Και να ένα ποίημα.*

Ανθίζει κιόλας
καθώς αργά
χωρίζουμε,
ένας καινούργιος κόσμος,
σάρκα και οστά,
μέσα σου μεγαλώνοντας
καθώς εγώ λίγο πιο πριν,
χαϊδεύοντας
 χαϊδεύόμενος από
τα μαλλιά σου
 ο φλοίσβος της θάλασσας.

Πολιτεία

Ένταση και οργή
σκίζουνε την καρδιά μου.
Πειθαρχημένο το χέρι μου
με απαλό τρεμούλιασμα
το στήθος σου χαϊδεύει.
Πάρε αυτές τις λέξεις
σμιλεμένες και πλασμένες
σε ντελικάτες ώρες,
το δώρο μου αντί για κόσμημα.

Εσύ,
που ξεχειλίσες τις ανάγκες μου,
ένας χείμαρρος
που πλημμυρίζει την πεδιάδα με υλή,
σήκωνες φουσκοθαλασσιά εντός μου
αυτή τη στροφή προς τα έξω
σαν το χαμόγελό μας δυνατό

Ξημερώνοντας

(the moment's gift)
with compassion
and camaraderie.

(το δώρο της στιγμής)
με συμπάθεια
και συντροφικότητα.

SCENE FOUR

“But exile was not a home. The quietude that had flourished was not sufficient. Their experience and the message needed to be shared. And so with renewed strength our poet began to speak out, to carry those words that would keep the spark of hope alive among our people. And, when threatened with chains and execution, he faced the personal peril with the calm awareness of the breadth of our story.”

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΚΗΝΗ

«Όμως σπίτι δεν είναι η εξορία. Η ησυχία που είχε βασιλέψει δεν ήταν αρκετή. Η εμπειρία τους και το μήνυμα έπρεπε να διαδοθούν. Και έτσι με ανανεωμένες δυνάμεις ο ποιητής μας άρχισε να μιλάει προς τα έξω, να λέει τα λόγια που θα κρατούσαν τη φλόγα της ελπίδας ζωντανή για το λαό μας. Και όταν τον φοβέρισαν με αλυσίδες και θάνατο, αντίκρισε τον προσωπικό κίνδυνο με την ήρεμη γνώση του βάθους της ιστορίας μας».

THE SLAYING OF A POET

Death to the people's poet,
an everyday suffering.

Η ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Θάνατος στον ποιητή του λαού,
μια καθημερινή δοκιμασία.

THE INDICTMENT

*You will but glimpse the future
from a barren mountain.*

A rabbit spreading the peace of his refuge
beneath the curved wing of the sky.
The white down of his ribs
pierced,
the hunter's shot,
the growling teeth.

Dragging a wooden chair
through taunting streets
in the cafe he climbs
to recite his poem:
 "We bear the secret of the hearth
 through tragic generations."

The condor's beak plunges
into reddened fur.
 "In the name of Hammurabi
 we chain you and condemn you."

Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

*Θα ρίξεις μόνο μία ματιά στο μέλλον
από ένα άγονο βουνό.*

Ένα κουνέλι απλώνει την ειρήνη της φωλιάς του
κάτω από την τεθλασμένη φτερούγα τ' ουρανού.
Την άσπρη γούνα στα πλευρά του
τρύπησε,
του κυνηγού το βόλι,
τα δόντια που γρυλίζουν.

Στον ώμο ένα ξύλινο σκαμνί
σε δρόμους που χλευάζουν
στον καφενέ ανεβαίνει
να απαγγείλει το ποίημά του:
 «Κατέχουμε το μυστικό της εφέστιας πυράς
 μέσα από τραγικές γενιές».

Ο κόνδορας εφορμά
στην κοκκινισμένη γούνα.
 «Στο όνομα του Χαμουραμπί
 σε αλυσοδένουμε και σε καταδικάζουμε».

THE SLAYING OF A POET

*Here again on mountain slopes
overlooking the city I whisper
Victory!*

I wish no blind cloth,
no mask to sweeten
the hangman's task.
Before dawn the blades,
metal faces sent to sever my pulse,
young soldiers behold
with shadows of Joe Hill
in the wrinkles of their eyes
balanced upon rifle scopes.

Here! My final role.
With a cast of amateur gunmen,
I stage their tragedy
in a theater encircled by prison walls.

Fools!
What do you know of art?
You sculpt a martyr from the clay
of a poor man's poet.
Heed your critics:
 "He refuses his veins to us.
 His pen leaks of hunger and whores
 as though the aesthetic."

I wish no blind cloth.
I want to watch the blood
run down my legs
as the snow melts
down the mountainside in Spring.

Η ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

*Και πάλι εδώ στους όρους την πλαγιά
την πόλη ατενίζω και ψιθυρίζω
«Νίκη!»*

Δεν θέλω τυφλομάντιλο
μάσκα καμιά να μη γλυκάνει
του δήμιου το έργο.
Πριν την αυγή οι ξιφολόγχες,
ατσάλινα τα πρόσωπα με διαταγή
να κόψουν τον σφυγμό μου,
νεαροί στρατιώτες, δείτε,
με τις σκιές του Τζο Χιλ
στις ζάρες των ματιών τους
όπως ζυγίζονται στο στόχαστρο επάνω.

Ιδού! Ο τελευταίος μου ρόλος.
Με ένα θίασο οπλοφόρων
την τραγωδία τους ανεβάζω
σε θέατρο με ολόγυρα της φυλακής τα τείχη.

Ανόητοι!
Τι ξέρετε από τέχνη;
Πλάθετε ένα μάρτυρα με τον πηλό
του ποιητή της φτωχολογιάς.
Ακούστε τους τεχνοκριτικούς σας:
 «Αρνιέται τις φλέβες του σ' εμάς.
 Στάζει η πένα του πόρνες και λιμό
 σαν να 'τανε αυτά αισθητική».

Δεν θέλω τυφλομάντιλο.
Θέλω να βλέπω το αίμα μου
στα πόδια να κυλάει
όπως το χιόνι στο βουνό
την άνοιξη αργολιώνει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αναφορά στον βιβλικό βασιλιά Δαβίδ, το όνομα του οποίου φέρει και ο συγγραφέας αυτού του έργου.
2. Αναφορά στον Βούδα και στην ακραία νηστεία του πριν από τη φωτισση.
3. Παράφραση της πρώτης φράσης του *Κομμουνιστικού Μανιφέστου*. Εδώ ο κομμουνισμός αντικαθίσταται από την κοινωνική δικαιοσύνη.
4. Αναφορά στον Μωυσή που διαχωρίζει τα ύδατα.
5. Η φράση αποδόθηκε στον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ πριν δολοφονηθεί.
6. Ο τίτλος παραφράζει το «Ας αφήσουμε εκατό λουλούδια να ανθίσουν» του Μάο, που σηματοδότησε την πολιτιστική επανάσταση στην Κίνα με τραγικό τέλος. Υπαινίσσεται την άνθηση στη σχέση ανάμεσα στον ποιητή και στη γυναίκα που ακολουθεί.
7. Το δίστιχο παραφράζει το γνωστό «Ένα φάντασμα πλανάται πάνω από την Ευρώπη, το φάντασμα του κομμουνισμού», που περιέχεται στο *Κομμουνιστικό Μανιφέστο* των Μαρξ και Ένγκελς. Ωστόσο εδώ ο κομμουνισμός αντικαθίσταται από την κοινωνική ευθύνη, η οποία εισάγεται ως έννοια στο δράμα.
8. Ο στίχος «Still stars cast their light», που εμφανίζεται δύο φορές, λογοπαίζει με τη διπλή έννοια της λέξης «still», που σημαίνει «ακίνητα» αλλά και «ακόμη». Στη μετάφραση αποδόθηκε καθεμιά από αυτές τις έννοιες στους δύο στίχους αντίστοιχα.
9. Στο αγγλικό κείμενο οι τέσσερις αντίστοιχες λέξεις αρχίζουν από -e, όπως και εδώ.
10. Οι εισαγωγικοί στίχοι περιέχουν επτά φορές το γράμμα -μ και πέντε το -ν. Η εσκεμμένη παρήχησή τους τονίζει την κυρίαρχη λέξη «απομεινάρια».

ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Η ποίηση είναι από τη φύση της κρυπτογραφική, σε αντίθεση με τον πεζό λόγο όπου όλα τα νοήματα διατυπώνονται καθαρά. Ο στίχος είναι αφαιρετικός, λακωνικός, κάθε λέξη έχει το δικό της βάρος και χρώμα. Το νόημα όμως που κουβαλά ενίοτε ή συχνά είναι κρυφό, γνωστό μόνο στον ποιητή. Ο αναγνώστης καλείται να το αποκωδικοποιήσει χρησιμοποιώντας τη δική του ευαισθησία. Όσο πιο πολύ τα καταφέρνει, τόσο περισσότερο απολαμβάνει το ποίημα.

Στην προκειμένη περίπτωση, για να μπορέσω να μεταφράσω αποτελεσματικά το έργο, έπρεπε να αποκρυπτογραφήσω πλήρως την κάθε λέξη. Πράγμα καθόλου εύκολο παρά την όποια ευαισθησία και εμπειρία μου στην ποίηση. Γι' αυτό ζήτησα τη συνεργασία του ποιητή, που μου πρόσφερε αφειδώς είτε με τηλεφωνικές ή προσωπικές συζητήσεις είτε αλληλογραφώντας με e-mail. Τις πιο σημαντικές από τις επεξηγήσεις που μου έδωσε θεώρησα σκόπιμο, μετά την ολοκλήρωση της μετάφρασης, να μην τις αχρηστέψω αλλά να τις αναδιατυπώσω με τη μορφή ερμηνευτικών σχολίων που παραθέτω εδώ. Πιστεύω πως έτσι δίνω στον ενδιαφερόμενο αναγνώστη ένα εργαλείο για να κατανοήσει πληρέστερα τα νοήματα του έργου. Τα σχόλια που ακολουθούν είναι ταξινομημένα ανά ποίημα.

Τρεις Σοφοί

Αν και δεν συνδέεται με την αφηγητική γραμμή του δράματος, το εισαγωγικό αυτό ποίημα θέτει τις βάσεις σε φιλοσοφικούς όρους. Κάθε στροφή του εκπροσωπεί μια διαφορετική προοπτική για τον κόσμο. Στην πρώτη στροφή ένας παραδοσιακός θεϊστής εκφράζει θρησκευτική προκατάληψη που προϋποθέτει την ύπαρξη της ψυχής και τη μετά θάνατον ζωή. Η δεύτερη στροφή παρουσιάζει μια ντετερμινιστική άποψη. Στις αρχές του 20ού αιώνα πολλοί επιστήμονες πίστευαν ότι όλα μπορούν να προβλεφθούν με βάση τους επιστημονικούς νόμους. Περιγράφεται ένα πείραμα με μπίλιες σε κεκλιμένη σανίδα με καρφιά σε σειρές ίσων αποστάσεων. Ρίχνοντας μπίλιες από το ίδιο σημείο πάνω στις σειρές με τα καρφιά, θα σχηματιστεί σωρός σε σχήμα πυραμίδας. Τα αποτελέσματα του πειράματος προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι η ζωή μας είναι ομοίως προδιαγεγραμμένη. Τέτοιες ακραίες απόψεις συχνά υποστηρίζονται από τη Συ-

μπεριφορική Ψυχολογία. Η τελευταία στροφή υιοθετεί την προοπτική ότι η ζωή μας σίγουρα υπόκειται σε περιορισμούς, αλλά δίνονται δυνατότητες ή ευκαιρίες. Χρησιμοποιεί μεταφορικά την εικόνα ενός υφάσματος με κόμπους (δεσμούς) όπου παρέχεται η επιλογή αλλαγής της ύφανσης, προσθήκης χρωμάτων και δημιουργίας νέων σχεδίων. Αυτή η τελική προοπτική είναι μια πιο σύγχρονη επιστημονική θέση με την οποία συντάσσεται ο συγγραφέας.

Η ιστορία του λαού μας

Στον πρόλογο της ιστορίας και την εισαγωγή στη σκηνή, μια γιαγιά μιλάει σε μια ομάδα παιδιών, προσφύγων από κάποια εμφύλια σύρραξη. Οι εικόνες σε αυτό το ποίημα δίνουν ιστορικό βάθος στην ιστορία που η γιαγιά είναι έτοιμη να διηγηθεί στα παιδιά.

Σκιρτήματα

Στην πρώτη σκηνή, *Σκιρτήματα*, όπως αναφέρει η γιαγιά, παρουσιάζονται οι τρεις πρωταγωνιστές: ένας ποιητής, ένας σιδεράς και μια γυναίκα. Τα πρώτα τέσσερα ποιήματα μιλάνε για τον ποιητή και περιγράφουν τα διαφορετικά στάδια της προσωπικής του ανάπτυξης.

Ρίζες συνείδησης

Ο ποιητής περιγράφεται σε τέσσερα λυρικά ποιήματα, τα οποία δείχνουν τα στάδια στην ανάπτυξη του χαρακτήρα του. Εδώ ο ποιητής εμφανίζεται σαφώς αλλοτριωμένος, «μόνος / το τελευταίο στάδιο». Μπαίνει σε ένα στάδιο αυτοκριτικής. Εικόνες δυσοίωνες και απαισιόδοξες. Ποιητές πριν από αυτόν πρόσφεραν δημιουργικούς στίχους. «*Τυφλωμένοι απ' της αυγής τη λάμψη ενός έθνους*» (αναφορά στον Όμηρο), «*αποκεφαλισμένοι με τη δύση μιας κορόνας*» (Γάλλοι, επαναστατημένοι ποιητές). Οι στίχοι του ποιητή είναι θλιβεροί, «*Φύλλων που οι φλέβες τους / ξεραίνονται σ' όλη τη χώρα*» (έμμεση αναφορά στην *Έρημη χώρα* του Τ.Σ. Έλιοτ). Φιλοδοξία των ποιητών είναι να γράψουν διαχρονικά ποιήματα που θα αντέξουν στους αιώνες. Όμως οι στίχοι του ποιητή μας είναι εφήμεροι, αφού εκείνος κουβαλάει εικόνες «*στίχων αραδιασμένων πάνω σε καπνούς*». Οι στίχοι του ποιήματος σε πλάγια γραφή στο τέλος κάθε στροφής δείχνουν το ιστορικό βάθος των ανθρώπων μεταναστεύσεων και τη διάδοση των ιδεών.

Πρώτες αμφιβολίες

Ο ποιητής αρχίζει να αναθεωρεί τα πιστεύω του. Η εισαγωγή θυμίζει τον βασιλιά Δαβίδ, που έστειλε τον σύζυγο της ερωμένης του να σκοτωθεί στην πρώτη γραμμή της μάχης. «*Οργώνοντας αγρούς σπαρμένους με αλάτι*» (οι Ρωμαίοι όργωσαν τα χωράφια της Καρχηδόνας και τα έσπειραν αλάτι). Ο ασκητής έχει νηστέψει τόσο υπερβολικά που μπορεί πλέον να χου-

φτιάσει τη σπονδυλική του στήλη, όπως αναφέρεται ότι έκανε ο Βούδας όταν ασκήτευε αναζητώντας τη νιρβάνα. Στη δεύτερη και στην τρίτη στροφή ο ποιητής επικρίνει τη μοναστική ζωή. Κατατρώχεται από αμφιβολία. Ενώ οι μοναχοί διαλογίζονται, η επιστήμη προοδεύει.

Αναζήτηση ταυτότητας

Ο ποιητής συνεχίζει την αναζήτηση φώτισης ζώντας σαν ασκητής. Η σκηνή είναι εμπνευσμένη από τον Χένρι Ντέιβιντ Θόρο στο *Walden Pond*. Ο Θόρο ήταν μέλος κίνησης γνωστής ως υπερβατολογισμός: η φύση είναι διαποτισμένη με πνευματική δύναμη και η αλήθεια είναι προσβάσιμη μέσα από τον καθαρό λόγο. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτός ο τρόπος ζωής είναι ανούσια επαναλαμβανόμενος και η αναζήτηση για την αλήθεια μέσα από υπερβατικό διαλογισμό αποδεικνύεται μάταιη, καθώς «*η παγωμένη ανάσα του Χειμώνα / μέσ' απ' τον πάγο ψάχνει για σημάδι*».

Αναζήτηση ανθρωπότητας

Ο ποιητής βρίσκει το δικό του ρυθμό. Απορρίπτει τις ψαλμωδίες της ιεραρχίας (η ιεραρχία εδώ αναφέρεται στην αρχαία έννοια της λέξης ως θρησκευτική τάξη) προτιμώντας το ρόλο του κοινωνικού ακτιβιστή. Κατεβαίνει βουνοπλαγίες, όπως ο Μωυσής, αλλά με διεκδικήσεις, όχι εντολές. Με ομοϊδέατες του ποιητές συνεργάζεται για να ψαρέψει ανθρώπινες φυλές (Ιησούς προς μαθητές του: «θα σας κάνω αλιείς ανθρώπων»). Είναι έτοιμος να ζήσει μια απλή ζωή ή και να φυλακιστεί αντιλαμβανόμενος ότι είμαστε όλοι θνητοί και ότι το κεντρικό νόημα της ζωής βρίσκεται στην αδελφосύννη.

Ένας σιδεράς

Ο σιδεράς είναι ο δεύτερος πρωταγωνιστής που συναντάμε. Η εργασία του με την «*εκτυφλωτική γαλάζια φλόγα*» του οξυγονοκολλητή (σκιασμένη για να μην τυφλώνει) είναι κεντρικής σημασίας για τη ζωή στην πόλη, έχοντας κατασκευάσει τα σιδερένια δοκάρια που στηρίζουν τα κτίρια της πόλης. Ο σιδεράς είναι ένας πραγματιστής ηγέτης και όχι δογματικός διανοούμενος. Είναι η δύναμη που συγκολλά το πνεύμα των διαδηλώσεων. Πιο συγκεκριμένα, παντρεύει τις ζωές του ποιητή και της γυναίκας. Η *Iskra* είναι φυσικά η επαναστατική εφημερίδα που εξέδιδε ο Λένιν και σημαίνει σπινθήρας, στα ρωσικά. Προφανώς κάποια ιδεολόγος έχει μιλήσει στον σιδερά γι' αυτήν. Ισχυρός και υπεύθυνος ηγέτης, όπως φαίνεται στην τελευταία στροφή.

Γενεαλογία

Η γυναίκα, ο τρίτος πρωταγωνιστής, παρουσιάζεται σε δύο ποιήματα όπου, ύστερα από αυτοκριτική, απορρίπτει τη ζωή που κάνει. Επισημαί-

νει το ρόλο της γυναίκας στην εξέλιξη της ανθρωπότητας («οι γυναίκες... τον κύκλο κουβαλάνε») αλλά και στην ανθρώπινη ιστορία («απ' τις ωδίνες στη σπηλιά, / έως τα πρώτα της γραφής σημάδια» – η εφεύρεση της γραφής). Η ίδια δεν έχει γίνει ακόμα μητέρα. Η κατάθλιψη της έρχεται σε αντίθεση με τις χαρούμενες εικόνες στους τελευταίους στίχους του ποιήματος.

Ο χωρισμός των κυμάτων

Η γυναίκα συνεχίζει την αυτοκριτική της. Ζει στην πολυτέλεια μα και στην ανία. Στη δεύτερη στροφή η κριτική της στρέφεται προς τον σύζυγό της, έναν έμπορο, που απεχθάνεται. Από τη βεράντα βλέπει μια ομάδα νομάδων και συγκρίνει τη ζεστασιά της σκηνής με την ψύχρα του σπιτιού της (σκηνή δανεισμένη από το *Εξορία και βασιλείο* του Καμί). Στην τελευταία στροφή ακούει τους διαδηλωτές και ετοιμάζεται να πάει μαζί τους.

Δεύτερη σκηνή

Στη δεύτερη σκηνή οι τρεις πρωταγωνιστές συναντώνται και οι ζωές τους «παντρεύονται». Τα ποιήματα περιγράφουν ιστορικούς αγώνες.

Λαϊκές εξεγέρσεις

Ο υπότιτλος φυσικά παραφράζει την εισαγωγή από το *Μανιφέστο* των Μαρξ και Ένγκελς. Μια ακόμη τέτοια παράφραση θα συναντήσουμε στην τρίτη σκηνή του έργου.

Αγρότες

Το ποίημα μιλάει για τους αγώνες των αγροτών, τη φτώχεια και τη δύσκολη ζωή τους. Οι νέοι, για να γλιτώσουν από τη φτώχεια και τις επιδρομές στρατευμάτων, καταφεύγουν στην πόλη, όπου σκοτώνονται. Άνεμος αισιοδοξίας πνέει από την οργάνωση της κοοπερατίβας.

Προλετάριοι

Τα δυνατά μπράτσα του σιδερά πέφτουν αδύναμα όταν σηκώνουν το φέρετρο του γιου του, που σκοτώθηκε στον πόλεμο. Ο θάνατος παρουσιάζεται με υλικά που ξέβρασε η θάλασσα (κοχύλια-κρανία). Αλλοτρίωση είναι η λέξη που χρησιμοποιεί η κοινωνιολογία για να εκφράσει την ψυχολογία της ταξικής πάλης.

Οδοφράγματα

Στην αγωνία της οδομαχίας αναπτύσσεται η συντροφικότητα μεταξύ των διαδηλωτών. Ο ποιητής και η γυναίκα συναντιούνται. Ο ποιητής θαυμάζει τη δύναμη που κρύβει το βλέμμα της λέγοντας πως η λάμψη στα μάτια της ανατινάξει τα οδοφράγματα. Ο στίχος «*Στα πλήθη και στην αντίρρα*» (*In*

the crowds and fury) είναι εμπνευσμένος από τον τίτλο του μυθιστορημάτων του Ουίλιαμ Φόκνερ *Sound and Fury*.

Έξοδος

Απόδραση από τις οδομαχίες με παραπομπή στη βιβλική Έξοδο. Ο σιδεράς οδηγεί τους διαδηλωτές, μαζί με τη γυναίκα και τον ποιητή, προς έναν ασφαλή τόπο. Η δεύτερη στροφή παρουσιάζει εικόνες μιας κατεστραμμένης πόλης. Ο σιδεράς πεθαίνει από τις πληγές του πριν φτάσουν στον προορισμό τους. Τα αποχαιρετιστήρια λόγια του είναι εκείνα που φέρεται να είπε ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, λίγο πριν δολοφονηθεί, σε νεότερους, πιο ριζοσπαστικούς μαύρους ηγέτες που δεν ασπάζονταν την πολιτική της μη βίας.

Τρίτη σκηνή

Η τρίτη σκηνή του δράματος περιέχει κάποια στοιχεία εμπνευσμένα από τον Ισπανικό Εμφύλιο. Εικόνες μιας μακράς σειράς λαϊκών αγώνων με όραμα μια δικαιότερη κοινωνία, η οποία δεν καθορίζεται, αλλά απλώς σκιαγραφείται.

Άσε τα περιβόλια ν' ανθίσουν

Ο τίτλος αυτής της σκηνής παραφράζει το «Άς αφήσουμε εκατό λουλούδια να ανθίσουν» του Μάο, που σηματοδότησε την πολιτιστική επανάσταση στην Κίνα με τραγικό τέλος. Υπαινίσσεται την άνηση στη σχέση ανάμεσα στον ποιητή και στη γυναίκα.

Πόλεμος ξεμασκάρωτος

Εκτός από την τραγωδία του πολέμου το ποίημα αυτό παρουσιάζει μια τυχαία συνάντηση ανάμεσα σε δύο στρατιώτες από αντίπαλα στρατόπεδα. Οι δυο τους παρατηρούν τις ομοιότητες της κατάστασής τους, μα στη συνέχεια οπισθοχωρούν τρομαγμένοι.

Θνητότητα

Ο εισαγωγικός στίχος θυμίζει πως δεν μπορούμε να αποφύγουμε το θάνατο, αφού ο θάνατος δεν θα μας προσπεράσει («pass over», Εβρ. Pesah, Πάσχα), όπως έκανε στα παιδιά των Εβραίων στην Αίγυπτο. Στην πρώτη στροφή ο θάνατος παρομοιάζεται με μύγες που μας επιτίθενται και κατατρώνουν τις φτέρνες μας. Με τις σάρκες μας τροφοδοτούμε άλλα είδη ζώων. Κανείς δεν επιζεί. Η δεύτερη στροφή λογοπαίζει με τον βιβλικό στίχο (Ιωβ, 1:21, «Ο Κύριος έδωκεν, ο Κύριος αφείλατο»: «ο Κύριος έδωσε [τα δώρα του], ο Κύριος τα πήρε πίσω»). Όμως εδώ η φύση είναι εκείνη που δίνει και παίρνει. Και τα σκουπίδια μας είναι εδώ να βρομίζουν τη θάλασσα ως απόδειξη της αλλοτινής ύπαρξής μας.

Η ανάσταση της αδελφοσύνης

Σκοπός η δημιουργία μιας κοινωνίας αδελφοσύνης και όχι η ανάσταση ενός θεού. Η ανθρωπότητα βαδίζει σε μια μεγάλη πορεία (αναφορά στον Μάο) και φεύγει από την πόλη, θυμίζοντας τη γιαγιά με τα παιδιά της αρχικής σκηνής και τους τρεις πρωταγωνιστές της Εξόδου. Ιστορικό υπόβαθρο με τους στίχους «...μέσα από αιώνες / σκοταδιού, / φωτός / και ανακλάσεων σε σπηλιές». Παρά τις τραγωδίες του παρελθόντος, εμείς θα καθορίσουμε το μέλλον μας. Ανασυγκρότηση: Μαζεύουμε από τα ερείπια τις σορούς των ταπεινών (οικογένειες χωρίστηκαν επειδή τα καλά έργα και η αδελφοσύνη δεν είναι προϊόντα γενετικής διαδικασίας αλλά επιλογής). Κτίζουμε ένα μνημείο για τους ταπεινούς, δηλαδή εκείνους που πίστευαν σε μια καλύτερη κοινωνία. Καίμε ό,τι απόμεινε από τα ερείπια, περιλαμβανομένων των πτωμάτων των κερδοσκόπων (οι αντίθετοι των ταπεινών).

Θα το συμπληρώσω

Μιλάει η γυναίκα προς τον ποιητή. Το χέρι του ποιητή, πολύ διαφορετικό από αυτό του έμπορου συζύγου της, την αγγίζει βαθιά, μέχρι τις ρίζες των αισθημάτων της. Η ενσυναίσθηση είναι κάτι περισσότερο από αισθήματα και συναισθήματα. Το χέρι του επίσης συγκεντρώνει τα βάρη (ευθύνες) του κόσμου. Η γυναίκα απολαμβάνει τη συζήτηση μαζί του, που κρατάει μέχρι τη δύση του ήλιου και όπως ο άνεμος, το πανί του ναυτικού (αναφορά εδώ στο ποίημα του Κόλεριτζ «The rhyme of the ancient mariner»). σπρώχνει τον ορίζοντα και επεκτείνει το επίπεδο της γνώσης και της αντίληψης. Τα στήθη της γυναίκας ανοίγουν, φουσκώνουν σαν το πανί. Και ενώ στο παρελθόν ένιωθε σαν εξάρτημα, τώρα είναι ελεύθερη και ικανή να συμπληρώσει τον ποιητή.

Φευγαλέα συμβάντα

Απάντηση του ποιητή προς τη γυναίκα διαπιστώνοντας πόσο άρρηκτα συνδεδεμένοι έχουν γίνει, σαν να έχουν αγωνιστεί μαζί ανά τους αιώνες για ανθρώπινα δικαιώματα και αξιοπρέπεια. Οι εισαγωγικοί στίχοι είτε ερωτικοί είτε απόπειρα έγερσης ενός νέου πύργου Βαβέλ με δίκτυ ασφαλείας στο άλμα της ανθρωπότητας προς τα εμπρός. Η Μεσοαιμία λογοπαίζει με τη Μεσοποταμία. Ο Θαλής θεωρούσε το νερό ως το πρώτο στοιχείο. Ιστορικό οδοιπορικό στα σκλαβοπάζαρα της Αφρικής, στα κάστρα των λόρδων της Ελισαβετιανής Αγγλίας (λιθοκουβαλητές: εκείνοι που ανέγειραν το Στόουνχεντζ), στη μεγάλη ύφεση του 1929, στον παγκόσμιο πόλεμο (κάτω από τα πόδια τους θαμμένα ερείπια από αρχαίες πόλεις), όπου νέα ζωή φυτρώνει από τον έρωτά τους. Με το τελευταίο δίστιχο ανταπαντά ο ποιητής στο δικό της στίχο «ένα χέρι τα βάρη που μαζεύει / του κόσμου όλου μες στην αγκαλιά του» από το ποίημα «Θα το συμπληρώσω», δημιουργώντας μια ακόμη ερωτική σκηνή.

Πολλαπλά δώρα

Μιλάει ο ποιητής αφού έκαναν έρωτα, όπως φαίνεται και στο εισαγωγικό τρίστιχο. Η γυναίκα είναι έγκυος. Το έμβρυο ή ο νέος κόσμος μεγαλώνει τώρα μέσα της όπως προηγούμενος ο ποιητής (μια ακόμη ερωτική εικόνα). Η λέξη «Πολιτεία» εμφανίζεται σαν μια διύλιση (απόσταξη) της κατάστασής τους και του νέου κόσμου που δημιουργούν μαζί. Ο ποιητής θυμώνει στην ανάμνηση των όσων τράβηξαν, αλλά ηρεμεί χαιδεύοντάς την. Η λέξη «Ξημερώνοντας» δηλώνει πως ένας νέος κόσμος ξημερώνει.

Τέταρτη σκηνή

Εκτέλεση του ποιητή, που θυμίζει εκείνη του Λόρκα. Όπως τα προηγούμενα ποιήματα, αναφέρεται σε μια βαθύτερη και επαναλαμβανόμενη ανθρώπινη τραγωδία. Ο ποιητής ψάχνει να βρει μια νέα κοινωνική δομή, που περιγράφηκε με αδρές πινελιές στα ποιήματα της τρίτης σκηνής.

Η θανάτωση του ποιητή

Σε αυτό το τελευταίο ποίημα ο ποιητής εκτελείται όπως ο Λόρκα και ο Joe Hill. [Τζο Χιλ(στρομ), πρωτοπόρος Αμερικανός συνδικαλιστής, ποιητής και τραγουδοποιός (1890-1915), από τον οποίο ο συγγραφέας του έργου πήρε το λογοτεχνικό του ψευδώνυμο]. Οι εισαγωγικοί στίχοι, ακόμη μία αναφορά στον Μωυσή. Ο ποιητής, ήρεμος, μονολογεί. Παρομοιάζει τον εαυτό του με σκηνοθέτη της τραγωδίας του. Χλευάζει αυτούς που διέταξαν την εξόντωσή του. Ανόητοι που δεν καταλαβαίνουν την τέχνη του. «Αρνείται τις φλέβες του σε εμάς» – άρνηση σε συμμόρφωση με τις νόρμες της τέχνης. Ο ποιητής πεθαίνοντας οραματίζεται ότι το τέλος του θα πυροδοτήσει μια κοινωνική αναγέννηση, όπως το χιόνι λιώνοντας καρπίζει την πεδιάδα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Author's introduction	8
Πρόλογος του συγγραφέα	9
Πρόλογος του μεταφραστή	16
Three wise Men – Three World Views	18
Τρεις σοφοί – Τρεις κοσμοθεωρίες	19
The Story of Our People	20
Η ιστορία του λαού μας	21
Opening Scene	22
Πρώτη σκηνή	23
Stirrings	24
Σκιρτήματα	25
A Poet – Roots of Consciousness	26
Ένας Ποιητής – Ρίζες συνείδησης	27
A Poet – First Doubts	28
Ένας Ποιητής – Πρώτες αμφιβολίες	29
A Poet – Quest for Identity	30
Ένας Ποιητής – Αναζήτηση ταυτότητας	31
A Poet – Search for Humanity	32
Ένας Ποιητής – Αναζήτηση ανθρωπότητας	33
A Welder	34
Ένας Σιδεράς	35
A Woman – Genealogy	36

Μία γυναίκα – Γενεαλογία	37
A Woman – The Parting of the Waves	38
Μία Γυναίκα – Ο χωρισμός των κυμάτων	39
Scene Two	40
Δεύτερη σκηνή	41
Popular Uprisings	42
Λαϊκές εξεγέρσεις	43
Peasants	44
Αγρότες	45
Proletarians	46
Προλετάριοι	47
[“And once again a popular revolt arose.”]	48
[“Κι έγινε λαϊκό κίνημα για μια φορά ακόμα.”]	49
Barricades	50
Οδοφράγματα	51
Exodus	52
Έξοδος	53
Scene Three	54
Τρίτη σκηνή	55
Let the Orchards Blossom	56
Άσε τα περιβόλια ν’ ανθίσουν	57
War Unmasked	58
Πόλεμος ξεμασκάρωτος	59
Atheism	60
Αθεΐα	61
Mortality	62
Θνητότητα	63
The Resurrection of Brotherhood	64
Η ανάσταση της αδελφοσύνης	65
To Complement	66
Θα το συμπληρώσω	67
Brief Chances	68
Φευγαλέα συμβάντα	69
Multiple Gifts	72
Πολλαπλά δώρα	73
Scene Four	76
Τέταρτη σκηνή	77
The Slaying of a Poet	78

Η θανάτωση του ποιητή	79
The Indictment	80
Η καταγγελία	81
The Slaying of a Poet	82
Η θανάτωση του ποιητή	83
Σημειώσεις	85
Σχόλια του μεταφραστή	87

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ
ΤΟΥ DAVID HILLSTROM

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΠΑΝΙΟΛΕΤΟΥ
ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΙΒΟ ΒΛΑΧΟ
ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΕΥΤΕΡΗ ΜΕΝΤΖΕΛΟ
ΚΑΙ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΠΟΥΛΙΑ
ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
ΤΟΝ ΟΚΤΩΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 2014
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥΣ
ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ
Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΕΡΑΣΙΔΗΣ

© 2014 David Hillstrom
& ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ
Αγίας Ειρήνης 17, Αθήνα 10551
τηλ. 210 3228839
www.gavrielidesbooks.gr

ISBN 978-960-576-210-0